

G. NAGY ANNA

A visszatérő

G. NAGY ANNA (1993) Debrecen

Korán jöttél, a testület még nem ült össze. Kimegyek eléd. Átszelem az Erdélyi mögötti parkolót, az út hosszabb az iskoláig, mint gondoltam. Judit, a volt osztálytársnő lelkesen fogad, tanár lett, akárcsak az anyja. Az irodában lepakolhatsz. Útban a tanári felé a régi osztálytermünk előtt haladunk el. Minden pad és szék új, még a lakkozott bútorfából készült tanári asztalt is lecserélték. Vigyázz, mindjárt befut Kasznár, mosolyodik el Judit. Régi magyartanárunk már diákkorunkban is úgy nézett ki, mint akinek rég nyugdíjban a helye. Életemben nem rettegtem annyira, mint amikor az óra eleji felelésre vártunk. Talán csak azon a télen, amikor megcsináltuk azt a hülyeséget. De az a nap is egy magyarórával kezdődött.

•

Ahol nyílik. A naplót a gerincére fordítja, a körmét a lapok közé nyomja, és kicsapja. Majd lapoz még kettőt. Kicsit megemelkedem a székből, a vége fele járhat. Regős András. Nagy megkönnyebbülés. Az durva lenne, ha ma is engem szólítana ki. Pedig képes lenne rá. Minden fej a középső sor utolsó padjára szegeződik, látszik, hogy szerencsétlennek lepereg az élete. Na, kezdheted. József Attila 1950-ben született Budapesten. Ezerkilencszázötben! Öcsödre került nevelőszülőkhöz. Ilyen beteges gyerek volt. Valaki felröhög, Kasznár szeme villan. Ne neved, mert te leszel a következő, sziszegi. Sose nyitotta ki teljesen a száját, csak ha megfélekezett magáról. A felső fogain elszürkült a korona az illesztéseknél.

Már a tananyagot darálja. A szemem sarkából észreveszem, hogy szállingózik a hó, rossz hír a peckáknak, úgy néz ki, ez most meg is marad. Kezdhetnek a téli szivatások, a fürdetés és a bokorugrás. Asszem, kiszúrt Kasznár, úgy teszek, mint aki jegyzetel. A könyvben úgyis ott van minden, meg aztán sose érdekelt a magyar. Strébereknek való, akik mindenből jók, mint például Kántor Ákos, a szobatársunk. A fogszabályzóján keresztül szívja a levegőt, de tisztelik a többiek az eszéért, meg amúgy jó gyerek. Egy szerencsétlen véletlen miatt most mindenki úgy tudja, hogy együtt készülünk a jogra.

Előző nap osztályfőnökin mindenkit felszólítottak, hogy milyen faktot választunk, és mik akarunk lenni. Orvos, kezdte az egyik nagyonokos, mire az ofő elégedetten bólogatott. Gyógyszerész. Jog. Kereskedelem és marketing. Mechatronika. Orvos. Orvos. Vészesen közeledett hozzám a sor, gyorsan elő kellett állni valami ötlettel. Apámnak virágkertészete van, anyám dajka az óvodában. Ahhoz nem kell papír, szaros pelenkákat cserél egész nap. Mindig azt mondták, hogy nekem jó az eszem, többre vihetem, mint ők. Azt veszem észre, hogy mindenki engem néz, kimondom az első szót, ami eszembe jut: ügyvéd. Elismerő tekintetek, az ofő is elégedett. Már el is indították a faktos jelentkezést. Hogy hogyan fogom megcsinálni az emelt törít, az jó kérdés.

•

Új tornacsarnokot akarnak, és kell nekik egy kivitelező. Az igazgató még vagy félóráig nem ér rá, addig járok egyet. Az iskolakert kapujából rálátni a Báltya padra, minden nagyszünetben itt cigiztünk. Hét elején külön szál, hét vége fele három slukk, és továbbad. Mikor pedig az utolsó óra végét jelző csengő is megszólalt, rohantunk a Mudrányba kajálni. Ha véletlenül egyszerre értünk oda egy lánycsapattal, előre kellett engedni őket, méghozzá mosolyogva. Az újak nem ismerték még ezeket a szabályokat. Ha látta egy felsőbb éves, várható volt, hogy aznap este lecsapnak a szobára, és a szerencsétlen kerül a gúla aljára.

•

Szerda van, kevés a kajánk. Kopognak, egy végzős az, hogy van-e valamink. Lopva Tamásra nézek, imádkozom, hogy ne jusson eszébe a múlt heti kenyér. Hagyom, hadd beszéljen, megérzik, ha valaki hazudik. *Nincs semmink.* A végzős szúrós szemmel körbenéz. *És aprótok sincs? Kilógunk este a srácokkal.* Összeadunk úgy kétszáz forintot. *Istenek vagytok, majd meghálálom.* Becsukja maga mögött az ajtót, halk kopogás jelzi, hogy már a következőnél folytatja a tarhálást.

Hirtelen nagy csörömpölés hallatszik, zeng az épület. Egy pillanatra csend, kinézek a folyosóra, a többi szobából is fejek kandikálnak ki. Egy széket dobtak le a harmadikról Daróczkék, és a mi emeletünk lépcsőfordulójában landolt. A korlátnál állnak, és vigyorogva bámulják a művüket. Az őrszemük már az elsön ácsorog, nézi, mikor jön a nevelő.

Veréb szereti az italt, idő, mire összeszedi magát. Kanalakért, fazekakért rohanunk vissza. Egyszerre öten verik a fémkorlátot minden emeleten. Megindítanak még egy széket, kész elmebaj. Mikor az őrszem jelez, röhögve húzunk vissza a szobába.

•

Ákos, Tamás és én hetedikről a 202-esben laktunk. Akkor még jóval népesebb volt a koly, de évről évre kevesebben jelentkeztek. Közvetlenül mellettünk lakott Vértés Balázs, gyerekkori barátom. Az anyja minden nyáron leadta a nénjéhez, aki a szomszédunk volt a faluban. Tizedikben már hosszan hordta a háját, a fekete kapucni alól mindig kilógott a fülhallgató, egyik cigit szívta a másik után.

•

Este átvonulunk a szomszéd szobába Balázsékhoz. Ákos a bugyuta focikupáját is magával hozza, tavasszal nyerték, azóta abból iszik. Balázs örül nekünk, a piának még inkább. Még egy kortyot sem ivott, de a szeme furcsán csillog. Elkezd minket traktálni valami ősi sztorival, amit törin hallott. *Azt vágjátok, hogy az iskolakert régen temető volt? A háborúban annyian haltak meg, hogy a nagytemetőbe már nem fértek.* Ákos rákontrázik. *Az Erdélyi mögé meg állítólag a régi apácák újszülöttjei vannak eltemetve.*

Balázs lehalkítja a hangját. *A bátyám mesélt egy szellemről is. Állítólag mielőtt még csupa papnövendék lakott itt, fával fűtötték az egész épületet. Egy külön fűtő felügyelte a rendszert, alig tudott magyarul, valahonnan a Rajna mentéről jött. Egyszer, télvíz idején mégis dermesztő hideg lett. A papnövendékek már az összes ruhájukat magukra húzták, csak enni meg vécézni keltek ki az ágyból. A fűtőt nem találták sehol, és mivel csak egy kulcs volt a kazánházhoz, fel kellett törni az ajtót. Bent elviselhetetlen volt a bűz. Ott lógott a háromnapos test egy*

csőre akasztva a kazánoknál. Már beköpték a legyek. Búcsúlevelet nem hagyott, de az a hír járta, hogy szerelmi ügy volt. Az öngyilkosokat el se temeti az egyház, teszi hozzá Balázs. Még ha sokan szerették is őket, akkor sem tehetik. A lelkük örökre a helyhez kötődik, nem tudnak továbblépni.

Hallgatjuk a történetet, körbejár az üveg, boroskóla tablettás borból. Kicsit le kell inni belőle, hogy rá lehessen tölteni a kólát. A keserű, gyomorforogató íz csak addig zavar, amíg józan az ember. Ákos leveszi a szemüvegét, és a tenyerével dörzsöli a szemét, közben nagyokat röhög. Egy osztálytársnőről van szó, olyan nagy a segge, hogy lelóg kétoldalt a székről. Ákos félreyneli a bort, félő, hogy kihányja az egészet, elé húzom a kukát. Mikor leül a buli, Balázs bedobja, hogy idézzünk szellemet.

A nénye jut eszembe, Isten nyugosztalja, mindig azt mondta, hogy a nem evilági dolgokat jobb békén hagyni. Mikor az ő férje halt meg, egész éjszaka csörgette a tányérokat a vitrinben, amíg a lelke át nem kelt. Hogy hova vagy min, azt nem mertem megkérdezni. Mire észbe kapok, Balázs már felállította az asztalt, a közepére egy gyertyát és egy poharat helyezett, egy rajzlapra felírta az ábécét. *Körbe kell ülni, és egymás kezét megfogni. Na, csösztök, én lépek. Máris elmész? Hát ja, holnap edzés meg ilyesmi.* Egyébként is fejbe vágott a pia. *De nektek jó szórakozást.*

•

Sokat gondoltam az elmúlt években Ákosra. Utoljára a Buci legénybúcsújából hívtuk fel, akkor úgy tűnt, hogy jól van. Mondta, hogy hazaköltözött az apjához, mert nem jött neki össze a pesti meló. Később kezdtem aggódni, amikor furcsa üzeneteket küldött messengeren. Hogy úgy érzi, halott emberek gondolatait közvetíti.

•

Már a reggeli ébresztésnél is gyanús, hogy valami történhetett. A durvább esteiken is visszataláltunk a saját ágyunkba, Tamásékat pedig a nevelő tereli vissza. *Kezdenek magukkal valamit.* Az arcuk kifejezéstelen, nehezen végzik a reggeli rutint, Tamás kétszer is elindul fogat mosni.

A Mudrányban a törzsasztalunknál ülünk. Két virsli, egy tojás és egy kanál mustár, amit a dagadt konyhás fejedelmi mozdulattal csap a főzelékes tányér szélére. Ákos már egy perce ugyanazt a darab virslit turkálja a mustárba. Valaki elejt egy kanalat, összezsapódik néhány tenyér, de hamar elhal. Kérdezettem a srácokat, hogy mi volt, de csak a vállukat vonogatják, Tamás szólal meg végül. *Valaki mozgatta a poharat.* Ákos riadtan néz körbe, mint akit rajtakaptak. *Hirtelen hideg lett a szobában, olyan hideg, hogy a leheletünk is lát-szódott,* folytatja Tamás. *Abbahagytuk, mikor elkezdte a függönyöket...* Fél szemmel látom, hogy Ákos lefordul a székről, a vállára esik, a teste becsúszik az asztal alá. A feje koppan a padlón. Most senki nem tapsol. Ákos kicsiket rángatózik, mintha rosszat álmodna. *Jobb, ha a földön marad.* A lábát felteszszük egy székre, de ekkor már kezd ébredezni. Egyszer csak felül, látszik rajta, hogy fogalma sincs, hol van.

Ketten visszakísérjük a koliba. A nevelő azt mondja, valaki maradjon vele a betegszobán, amíg megérkezik Mari néni. Vállalom, mert jobban hangzik, mint az öreg Mozsó töriórája. Tíz körül becsoszog a védőnő. Alacsony, tömzsi öregasszony, vastag SZTK-s szemüveggel, annyira kancsal, hogy nem tudod, mikor hova néz. *Sokat tanul ez a fiú? Igen, osztályelső. Túlzott stressz, rossz agyi vérellátás, korai szívroham, bénulás, halál. Örülhet, hogy ennyivel megúszta. Azért adok neki egy kis véralvadást.* Nem merek odanézni, félő, hogy nem

találja el a vénáját. *Meg is vagyunk, visszamehet a szobába, de maga maradjon velem. Írok mindkettejüknek igazolást.*

Ákos mozdulatlanul fekszik, én meg már húszszor átolvastam a másnapi anyagot. Jó lenne lezuhanyozni, hátha most van meleg víz. Esténként nincs sok esély rá, akik vacsora után egyből visszamentek a koliba, kipocsolták az összeset.

•

Az alagsorban, a tanulószobákon túl található fürdőhelyiségtől még ma is borsózik a hátam. Egy félhomályos szervíz folyosó vezet oda, a ritkán elhelyezett piszkos villanykörték alig adnak fényt. Mire elérem a következő villanykapcsolót, már szinte sötétben tapogatózom. A plafonon vékonyabb és vastagabb csövek futnak, majd eltűnnek a zöldre mázolt vasajtó mögött, amiről már rég lepattogzott a festék. Véletlenszerű kopogásokat, kattanásokat hallani.

•

Megszaporodnak a zajok, mikor megnyitom a meleg vizet. Várom egy percet, aztán óvatosan aládugom a kezem, de még csak nem is langyos. Hogy kevesebbet érje a testemet a jeges víz, szárazon kenem magamra a tusfürdőt, aztán belépek a fürdőfülkébe.

Már törölközöm, mikor zajt hallok. Nem a szokásos kattogás, hanem inkább olyasmi, mint mikor kanállal ütnek rá a fémkorlátra, berezonál tőle az egész hodály. A folyosóról jöhetett, de a visszhang miatt nehéz megmondani. Újra hallok a hangot. Vizesen tekerem magamra a törölközőt, és elindulok a folyosó irányába.

A lámpafény csak pislákol, de így is látom, hogy a régi kazánházba vezető zöld vasajtó résnyire kitérve. Tuti, hogy zárva volt, mikor lejöttem, azt nem szokták nyitva hagyni. Aztán az ajtó megmozdul, egyre jobban kitérül. Nem akarom tudni, mi van mögötte, rohanok fel, nem foglalkozok a villanyokkal. A szívem úgy ver a mellkasomban, mintha ki akarna szakadni.

•

Most visszagondolva, talán ezzel kezdődött minden. Nem is értettem, hogy keveredtem bele, mikor eljöttem a szeánszról. A Balázs csaja elpletykálta a koliban, hogy mi történt előző este. Futótűzként terjedt a hír, a következő napokban úgy emlegettek minket, mint akik a pokol kapuját nyitották rá a sulira. Még a tanulószobán is rólunk sutyorogtak.

•

Minden asztalnál egy diák. Húsz perce ülünk szilenciumon, de úgy néz ki, senki nem tud a seggén maradni. A nevelőtanár általában a legtöbb időt az elsősoáknél tölti, de néha átjön az idősebb csoportokhoz is. Főleg, ha zajt hall. Most még őt is nálunk eszi a fene. *És ő, aki kettes németből, hirtelen elkezdte darálni az anyagot hiba nélkül, folyékonyan, tökéletes kiejtéssel.* Hihetetlen ez a folyamatos pofázás.

Felnézek, észreveszek egy legyet a függönyön, tél közepén elég ritka. Lustán felrepül, és tesz egy kört a neonsövek alatt. Már más is a legyet nézi, Regős András kezében megáll a vonalzó, Kokó kezében a töltőtoll. Végül Kápó is felnéz a Népszavából, a légy fölötte repked, amikor megszólal a telefonja.

A másik nevelőnk, a Bajusz az, a tájszólása még a telefonon keresztül is ordít. *Nu, visszamehetnek a szobába, leállt a kazán. Meleg víz söm lesz. Öltözzenek rétegesen.*

Megváltás a szünet. Csak Ákos tudott napközben pihenni. Azt mondja, minden oké vele, csak a kihagyott órákat sajnálja. Sötétedik, felveszek még egy pulcsit. Tamás felhorkan, aztán a másik oldalára fordul.

Este átjön Balázs, vodkázunk. *Hogy vagytok? Hallom, elájultál reggel. Nekem nagyon durva éjszakám volt. Tíz körül kaparászásra ébredtem. Ki akartam nézni a folyosóra, de nem tudtam lenyomni a kilincset, egyszerűen nem mozdult. Visszamentem az ágyba, próbáltam aludni, de előlről kezdődött minden. Mikor harmadjára kelnék fel, már nem tudok megmozdulni. Mintha ült volna valami a torkomon, azt hittem, megfulladok.*

Tamás mindenkinek tölt még vodkát, kísérőnek italport keverünk. Balázs krákog, túl sokat szív. Még Ákos is elvesz egy szálat. *Mi van, néha szoktam ott-hon cigizni.* Zavarában fordítva akarja meggyújtani. *Azt ne úgy,* nevetek, kikapom a szájából és megfordítom. Hamar berúgunk, már nem is vesszük komolyan ezt az egészet. Másnap átalusszuk az első három órát, Tamás, mint egy élőhalott, a bögre kávéjával mászkál a folyosókon.

Valahogy éreztem, hogy előbb-utóbb meghallom a nevem a hangosbemondóban. Az igazgatónő már vár az irodájában. *Tamás, Ákos és Péter, ha nem tévedek. A fülembé jutott, hogy maguk itt zavarják a kedélyeket és rémhíreket terjesztenek. Szülői telefonokat kapok egész délelőtt, hogy maguk itt szellemet idézgetnek szabad idejükben.* Ákos még életében nem kapott megrovást, de még csak intőt sem, egész testében remeg. *Nem tudom, mi magukkal a probléma, de nagy hangsúlyt fektetünk a keresztény értékekre. A hithű élethez minden biztosítva van, az imaórák, a hétfő reggeli áhítat...* A szeme közti pontra koncentrálok, az agyam már rég kizárta a süketelését. Csak mosolyogni kell és bólogatni, hadd érezzék, hogy nekik van igazuk. Jelzőcsengőig kínoz minket, aztán mennünk kell bioszra.

•

A tágas terem a harmadikon van. A padokat itt is kicserélték, eltűntek az asztallapba vésett üzenetek, a megkövesedett rágógumik. Hihetetlen, hogy Samu, a műanyag csontváz még mindig megvan. A tudományok éjszakáján mindig a biosztanár vegyészköpenyébe öltöztettük, majdnem egy méret voltak. Elsétálok a régi padunkig a leghátsó sorba, ahol csinálhattunk gyakorlatilag bármit. Balázs gyakran arra használta az időt, hogy betöltse a következő pár napi adag cigijét.

•

A fiatal biosztanár, Garbó késve érkezik, idegesen pörgeti az ujjai közt a nyúlábás kulcstartót. *Tanár Úrnak tisztelettel jelentem, az osztály létszáma harminckettő, nem hiányzik senki.* Sosem felettet, tudja, hogy reménytelen. Ma jegybeírás van a szertárban. Garbó mindig négyszemközt mondja el a jegyeket. Ez is valami modern pedagógia lehet. Kasznár minden teketóriázás nélkül berecsegi az eredményt, minél rosszabb a jegy, annál nagyobb élvezettel.

Rám kerül a sor, belépek a raktárszerű helyiségbe, a por szinte áll a levegőben. A fém könnyűszerkezetes polcok roskadásig megpakolva, formaldehidben úszó halott lények és szervek. Agyszelet. Valaminek a mája vagy tüdeje. Egy távolabbi üvegben mintha egy arcot pillantanék meg, mintha a zöldes lötytyben úszva fordulna felém. Elfogy a levegőm, könnyűnek érzem a fejem. Próbálok a szavakra koncentrálni. *Jól teljesített félév. Témazáró eredménye.*

Megdörzsölöm az arcom, kezd az agyamra menni ez az egész. A kialvatlanság, meg minden.

Vacsora után hamar visszajövünk a koliba a bokáig érő hóban. Csütörtök van, a szoba kajaszintje gyakorlatilag nulla. A múlt heti kenyér előkerül végre, csak a penészt kell lekaparni róla. Megjavulhatott a kazán, a radiátor már langyos. Villanyoltáskor megjelenik Kápó. Tuti ő is szagot fogott. A szokásos pofavizit helyett belép a helyiségbe, és az összehúzott, vizenyős szemén keresztül vizslatja a társaságot. *Fiúk, mi van magukkal mostanában?* Senki nem szól semmit. *Tán szellemet láttak?* A bajsza alatt gúnyos félmosoly, Ákos kínjában rángatni kezdi a lábát. *Na, jól van, még visszajövök.*

Szép lassan elcsendesedik az épület. Már félálomban vagyok, épp fordulok a másik oldalamra. Felnézek, hogy ki mászkál, mert recseg a fejem mellett a parketta. *Tamás...* mondom rekedten. *Én nem csinálok semmit. Te is hallod?* Már mindenki fent. Hol halkabban, hol hangosabban hallatszanak a léptek, valami tompán belevágódik a padlóba. Csendben ülünk, a takarót az orrunkig húzzuk. Mintha a folyosón visszhangoznának a léptek. Hirtelen kivágódik az ajtó, felkapcsolják a villanyt. *Már megint magukkal van baj? Mit lármáznak itt?* Kápó az.

Nem láttam, mikor kelhetett fel Ákos, de most ott áll a kinyúlt pizsamájában, arccal a fal felé fordulva. *Maga dübög itt?* Semmi reakció, Kápó megfogja a vállát, és maga felé fordítja. *Mi az isten?* Ahogy hátralép, már mi is látjuk: Ákos szeme teljesen fehér, fel van akadva. Motyogása az egész szobát betölti, mintha a falak is ezt suttognák. Kápó elsápad. *Ez nem jó, kezdjenek vele valamit, fiúk, én majd visszajövök. Én aztán oda nem megyek,* mondja Tamás. Jobb ötletem nincs, hozzávágom Ákoshoz az egyik cipőmet. Ettől kicsit megrázza magát, és felém fordul, a tekintetében mintha megvetés bujkálna. *Hét év múlva eljövök értetek.* Ezután ellágyulnak a vonásai. Mikor kinyitja a szemét, már újra a régi, a szemüvegéért nyúl. *Pont most indultam felkapcsolni.* Tamásnak táva marad a szája, nézzük, ahogy Ákos visszateszi a kupát az asztalra. A talpazatának a sarka nyomot hagyott a parkettában.

•

Végigsimítom a mélyedést a padlón. Talán mégis akkor beszéltem Ákossal utoljára, mikor rákérdeztem, hogy meglátogathatom-e. Persze Vanda sosem engedett volna. *Két gyereket kell eltartanod, nem hiányzik, hogy leszúrjon egy elmebeteg.* Egy hétre rá találták meg az apja műhelyében. A temetésre azért elmentem, kevesen voltunk. Becsukom magam mögött az ajtót, és visszaindulok az irodába. Az igazgató már biztos végzett.